

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

๖๐ปี มหาวิทยาลัยบูรพา
ศตวรรษแห่งการเรียนรู้
ศ. กรกฎาคม ๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 15
“โลกาภิวัตน์ ภูมิภาคคอภิวัตน์ ท้องถิ่นอภิวัตน์: นัยต่อสังคมไทย”
(Globalization, Regionalization, and Localization:
Implications for Thai Society)

การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 15

โลกาภิวัตน์ ภูมิภาคคอภิวัตน์ ท้องถิ่นอภิวัตน์: นัยต่อสังคมไทย
Globalization, Regionalization and Localization: Implications for Thai Society

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

๖๐ปี มหาวิทยาลัยบูรพา
ศตวรรษแห่งการเรียนรู้
ศ. กรกฎาคม ๒๕๕๘

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

The 15th National Conference 2015
on Political Science and Public Administration

การประชุมวิชาการ
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ

ครั้งที่
15

บทความฉบับเต็ม

โลกาภิวัตน์ ภูมิภาคคอภิวัตน์ ท้องถิ่นอภิวัตน์: นัยต่อสังคมไทย
Globalization, Regionalization and Localization: Implications for Thai Society

จัดโดย

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

4

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

1. ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลีम्मณี
2. รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สมบูรณ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยันต์ ไชยพร
4. รองศาสตราจารย์ ดร. ธันว์ฉวี รัตนศักดิ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม
6. รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยากร หวังมหาพร
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ
8. รองศาสตราจารย์ ดร. อัครณัฐ วงศ์ปรีดี
9. รองศาสตราจารย์ ดร. โคทม อาริยา
10. รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์
11. รองศาสตราจารย์ ดร. โกวิทท์ กังสนันท์
12. รองศาสตราจารย์ มาณิต สุทธิสกุล
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศาล มุกดาภิรมย์
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พจนา พิชาติปัจจา
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสว่าง
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตรี ดร. ณัฐกริช เปาอินทร์
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภมิตร ปิติพัฒน์
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีระ กุลสวัสดิ์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญบง ชัยเจริญวัฒน์
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โอฬาร ถิ่นบางเตียว
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประไพร์ อภิชาติสกุล
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษม เพ็ญพิณันท์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รงค์ บุญสวยขวัญ
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ ดร. ดันสุน
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุระชัย ชูผกา

28. ร้อยตำรวจเอก ดร. วิเชียร ตันศิริคงคล
29. ดร. นิติ มณีกาญจน์
30. ดร. เก่งกิจ กิติเรียงลาภ
31. ดร. ปิยะ นาควัชระ
32. ดร. วีระยุทธ พรพจน์ชนมาศ
33. ดร. ภัสนันท์ พ่วงเถื่อน
34. ดร. อนูรัตน์ อนันทนารช
35. ดร. อมรทิพย์ อมราภิบาล
36. ดร. ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์
37. พันตำรวจโท ดร. ไหวพจน์ กุลาชัย
38. ดร. มาโนชญ์ อารีย์
39. ดร. จักรี ไชยพินิจ
40. ดร. ชัยณรงค์ เครือนวน
41. ดร. สกฤติ อีสริยานนท์
42. ดร. ชัยณรงค์ ศรีมันตะ
43. ดร. บุญรอด บุญเกิด
44. ดร. สกฤต อ้นมา
45. ดร. บุญเลิศ ยองเพชร
46. ดร. สรชัย ศรีนิสานต์สกุล
47. ดร. สติธร ชนานธิโชติ
48. ดร. โชติสา ขาวสนิท
49. ดร. ภัทรพงษ์ รัตนเสวี
50. ดร. ภัทราวดี มากมี
51. อาจารย์พงศธร แก้วมณี
52. อาจารย์ณัฐวัฒน์ กฤตยานวัช
53. อาจารย์จิรายุทธ์ สีม่วง
54. อาจารย์นพวรรณ พึ่งพา
55. นายปกรณ์ สัตยวุฒิข

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

Factors of success in operations of Banglane women's group,
Banglane, Nakhon Pathom

วิวัฒน์ ทองธีรภาพ¹, ณัฐณิชา สุริยะฉาย²

¹อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการทำงานเป็นกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน 2) เพื่อค้นหาบุคคลภายในกลุ่มที่มีบทบาททำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนเกิดขึ้นจาก ความสามัคคีและความมีน้ำใจต่อเพื่อนสมาชิก ความเป็นประชาธิปไตยในการเสนอความคิดเห็นความต้องการของสมาชิก ที่ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาชุมชนและต้องการขยายกลุ่ม และ การเข้าร่วมร่วมกลุ่มด้วยใจ 2) บุคคลภายในกลุ่มที่มีบทบาททำให้กลุ่มประสบความสำเร็จนั้นคือ ประธานและกรรมการ 3) ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนคือกระจายข่าวสารให้กับบุคคลภายนอกเพื่อหาสมาชิกเพิ่ม

คำสำคัญ: ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, กลุ่มแม่บ้าน

Abstract

This research aimed 1) to study the critical success factors in a team work of Banglane women's group, 2) to identify the key person that made the group successful, and 3) to

study the problems and obstacles of the group. This research is qualitative research with in-depth interviews. Data were collected and analysed from documentary.

The results showed as follows. 1) This women's group's success was formed with a unity, generosity, democratization of members to develop and expand the community, and voluntary. 2) The key person who made the group successful were chairman and committee. 3) The problem of Banglane women's group was broadcasting to outsiders to find new members.

Keyword: Factors of success, Women's group

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อาจจะกล่าวได้ว่า โดยธรรมชาติของมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่มีใครที่จะอยู่ลำพังคนเดียวได้ มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มไปได้ ดังคำกล่าวของ Aristotle ปราชญ์ชาวกรีก ที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” (man is a social animal) ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดจนตายของมนุษย์ คือการจัดกลุ่ม

อากรณ จันทรสว่าง (2525) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่าจะต้องประกอบด้วย สมาชิก ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก มีจุดมุ่งหมายและการกระทำกิจกรรม ร่วมกัน โดยกลุ่มอาจแบ่งออกได้หลายประเภทตามโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเป็นหลัก เช่นกลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่ม พ่อค้าและกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

ในปีพ.ศ. 2505 รัฐได้มีนโยบายให้กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินงานพัฒนาสตรีในชนบท โดยยึดนโยบายให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีให้มีความพร้อมเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัว ชีวิตในครอบครัว และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยกระตุ้นให้สตรีมีความคิดริเริ่ม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถช่วยตนเองและครอบครัวได้ ตลอดจนมีความรู้ในการประกอบอาชีพ และมีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่น (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย, 2538)

และด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐประกอบกับเวลาว่างที่มี จึงเกิดการจัดตั้งกลุ่มสตรีขึ้นเป็นการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาสตรีในชนบท โดยสำรวจความต้องการและปัญหาของสตรีในหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือกัน แก้ไขปัญหาหรือเพื่อผลิตสินค้า (OTOP) มาสร้างรายได้ให้แก่กลุ่ม รายได้ต่างๆ นำมากระจายให้สมาชิกในกลุ่ม พัฒนาศักยภาพของกลุ่ม โดยเชิญวิทยากรมาอบรมเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเดิม ส่งผล

ให้ธุรกิจเติบโต อาจเป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว รายได้ที่ได้มานอกจากจะเพิ่มรายได้ให้ชุมชนแล้ว ในกรณีที่ผู้บริโภคเป็นชาวต่างชาติจะทำให้เกิดรายได้เข้าประเทศเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

ซึ่ง OTOP หรือ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวทางประการหนึ่ง ที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นสามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการ คือภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) พึ่งตนเองก็อย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance Creativity) และการสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) (OTOP, 2558)

บางเลนมีเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครปฐมมีประชากรทั้งหมด 93,031 คน แยกเป็นชาย 46,303 คน หญิง 46,728 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) มีลักษณะของดินที่เป็นที่เป็นดินเลนและดินตะกอน มีความสมบูรณ์รวมถึงสภาพอากาศที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรม ประชากรส่วนมาจึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก (เทศบาลบางเลน, 2558) เนื่องจากประชากรครึ่งหนึ่งในบางเลนเป็นประชากรเพศหญิงและโดยมากมีอาชีพทำนา ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีเวลาว่างหลังจากหว่านข้าวเสร็จและรอข้าวเจริญเติบโตเพื่อเก็บเกี่ยวหรือบางรายแต่งงานแล้วไม่ได้ทำงานเป็นแม่บ้าน

จากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ข้าวของราคาแพงประกอบกับเวลาว่างที่มากในแต่ละวันและความต้องการความรู้เพื่อนำไปหารายได้เสริมมาใช้ในช่วงที่ข้าวยังขายไม่ได้ จึงเกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนเพื่อพัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ รายได้ เป็นการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสตรีในเขตเทศบาล กลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนจะสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ว่าต้องการให้ในเทศบาลมีผลิตภัณฑ์หรือต้องการความรู้ไปพัฒนาอาชีพด้านใด เมื่อได้ข้อสรุปจะประสานงานเชิญวิทยากรจาก กศน.บางเลน กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหรือกรมพัฒนาชุมชน มาอบรมฝึกอาชีพให้สมาชิกในกลุ่ม เมื่อผลิตเสร็จจะนำไปออกจำหน่ายตามงานเทศกาล เพื่อเป็นการทำให้สินค้าเป็นที่รู้จัก โดยอาจมีการรวมกลุ่มกับกลุ่มแม่บ้านราษฎรระทุมผลิตภัณฑ์ที่เคยผลิต เช่น ผ้าบาติก ขนมเป็ยะ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา และปัจจุบันกระเป๋าคู่ ซึ่งจะเปลี่ยนสินค้าไปเรื่อยๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย (กรรณา สิริยะเสถียร, 2558)

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการรวมกลุ่มของแม่บ้านเป็นจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละพื้นที่ มีบริบทที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างเช่นในพื้นที่อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มแม่บ้านอำเภอนาจะหลวยมีการดำเนินกิจกรรมอยู่เป็นปกติ โดยมีสมาชิก มีการประชุมร่วมกันในบางครั้ง

แต่จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นของ สุภาพร สาธรพันธ์ (2558) พบว่า แต่ละกลุ่มยังไม่มี ความเข้มแข็งที่แท้จริง ยังมีความต้องการด้านอื่นเพื่อสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งมี รายละเอียดของสาเหตุและปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม แม่บ้านเทศบาลบางเลน อันประกอบไปด้วยปัจจัยด้านบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้มีส่วนร่วมในการ ทำงานของกลุ่มบ้านเทศบาลบางเลน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค อันจะนำมาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาจน ก่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่กลุ่มฯ ได้ตั้งเป้าหมายไว้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการทำงานเป็นกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน
- 2) เพื่อค้นหาบุคคลภายในกลุ่มที่มีบทบาททำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
- 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ศึกษาปัญหา อุปสรรค และความ ต้องการของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน

ขอบเขตด้านประชากร บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบาง เลน จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบไปด้วย หัวหน้ากลุ่มแม่บ้าน 1 คน สมาชิกกลุ่ม 2 คน กรรมการ 2 คน ด้านพื้นที่ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านที่อาศัยอยู่ในเทศบาลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัด นครปฐม

ด้านเวลา เป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือน มีนาคม 2558 ถึง เดือน พฤษภาคม 2558

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1) ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานเป็นกลุ่มของกลุ่มแม่บ้าน เทศบาลบางเลน และแนวทางทำให้ความสำเร็จนั้นอยู่ยั่งยืน
- 2) ทำให้ทราบถึงลักษณะการทำงานและความต้องการของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบาง เลน รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม
- 3) ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จ

ทฤษฎีความต้องการแสวงหาของ McClelland (McClelland's acquired - needs Theory) แมคเคลแลนด์กล่าวว่า บุคคลมีความต้องการแตกต่างกันและเป็นสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ไม่ใช่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ประการ

1) ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต (Need for achievement: NACH) บุคคลต้องการทำสิ่งต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อความสำเร็จมากกว่ารางวัลในรูปสิ่งของ บุคคลที่ต้องการความสำเร็จจะมีลักษณะชอบการแข่งขันชอบท้าทาย ต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อประเมินผลงาน มีความชำนาญในการวางแผน มีความรับผิดชอบสูง บุคคลผู้มีความต้องการความสำเร็จต่อสู้เพื่อให้บรรลุความสำเร็จส่วนตัวมากกว่ารางวัลในรูปสิ่งของ

2) ความต้องการความผูกพัน (Need for affiliation: NAFF) บุคคลต้องการยอมรับต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม มีความเป็นมิตรไมตรี และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น ดังนั้นผู้บริหารสามารถที่จะจูงใจบุคคลด้านนี้ด้วยการมอบหมายงานที่ต้องเน้นความร่วมมือระหว่างพนักงานและทีมงาน

3) ความต้องการอำนาจ (Need for power : NPOW) บุคคลต้องการอำนาจเพื่อมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (อำนาจของบุคคล เป็นอำนาจทางลบ ใช้อำนาจจรรยาผู้อื่นเพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมาย) ต้องการเป็นผู้นำในการตัดสินใจ มีความพอใจที่จะอยู่ในสภาพการณ์แข่งขันหรือสถานการณ์ซึ่งมุ่งสู่การมีสถานภาพที่ดี (ปทุมทริกา สุคนธสิงห์, 2557)

แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ

Batten ให้แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือว่า ต้องการให้คนในองค์กรได้มีความร่วมมือในกิจการต่างๆ โดยถือเสมือนว่าเป็นแบบฝึกหัดในการพัฒนาคน ให้ต้องใช้ความคิด ตัดสินใจวางแผน และดำเนินการเองอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นหนทางทำให้สมองของคนเกิดการพัฒนา รวมทั้งต้องยึดหลักต่อไปนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ หลักการช่วยตนเอง หลักการให้ทีมงานมีส่วนร่วมและหลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน (Batten, 1986:87 อ้างถึงใน สาวิตรี คะลีล้วน, 2551: 9 อ้างถึงใน นายสำเภา สมบูรณ์, 2555)

ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ การมีผู้นำที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกิดความร่วมมือ การจัดให้มีทรัพยากรและบุคลากรที่เพียงพอ การสร้างความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันและการกำหนดความสำคัญและขั้นตอนเพื่อสร้างความร่วมมือ (อุมาพร บุญเพชร, 2555: 25 อ้างถึงใน นายสำเภา สมบูรณ์, 2555)

Weltch and Tulbert (2000) ได้ทำการวิจัยและสรุปว่า องค์ประกอบของความร่วมมือมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การประนีประนอมเพื่อให้เกิดการเคารพความคิดใหม่และการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารที่ประกอบด้วย การฟังและการเสนอความคิด ความรู้สึก การแก้ปัญหาที่มีการระบุนความต้องการ ความจำเป็น การระดมสมอง การปรับสิ่งที่ได้เพื่อใช้ในการสร้างแผนปฏิบัติการและการประเมินการพัฒนาแผนปฏิบัติการและการประเมินการปฏิบัติการ (นายสำเภา สมบูรณ์, 2555)

การจัดตั้งกลุ่มอาชีพจะต้องมีองค์ประกอบกลุ่ม ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดตั้งกลุ่มมาก กล่าวคือ คุณสมบัติของสมาชิกที่จัดจะต้องประกอบด้วย 5 ส. ได้แก่ สัมผัสด้วยใจจริง สัจจะ สุจริต เสียสละ และสามัคคี ซึ่งสัมผัสด้วยใจจริง คือการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต้องสัมผัสด้วยเหตุผลของตนเอง มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และนโยบายของกลุ่มอย่างชัดเจน การสัมผัสโดยไม่เป็นการบังคับ สัจจะ สมาชิกกลุ่มจะต้องมีข้อตกลงที่จะต้องปฏิบัติต่อกัน เมื่อได้ตกลงกับกลุ่มไว้อย่างไร จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นโดยเคร่งครัด สุจริต กลุ่มจะมั่นคงดำรงอยู่ได้ก็ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หากสมาชิกหวังต้องการผลประโยชน์จากกลุ่มแต่เพียงฝ่ายเดียวแล้ว กลุ่มจะตั้งอยู่ไม่ได้ เสียสละการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มทุกคนจะต้องหวังประโยชน์จากกลุ่ม แต่เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเท่าเทียมกัน ผู้ที่เดือดร้อนน้อยกว่าจะต้องเสียสละให้แก่สมาชิกที่เดือดร้อนมากกว่า หรือสมาชิกทุกคนจะต้องเสียสละเพื่อกลุ่มทั้งในด้านความคิด เวลา แรงงาน และแม้แต่รายได้บางส่วนอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มนั้นสามารถดำเนินงานต่อไปได้ และการที่กลุ่มจะดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง สมาชิกทุกคนจะต้องเข้าใจในวัตถุประสงค์ นโยบายของกลุ่มไปในทิศทางเดียวกัน โดยไม่มีความขัดแย้งกัน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546: 19-20 อ้างถึงใน สุภาพร สารพันธ์, 2558)

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้กำหนดระเบียบวิธีการศึกษาดังนี้

ประชากร (Sampling Technique) จากจำนวนหัวหน้า กรรมการ และสมาชิกในกลุ่ม จำนวน 5 คน ประธานกลุ่มแม่บ้าน 1 คน สมาชิกกลุ่ม 2 คน กรรมการ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Instrument) การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ประโยชน์คือทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้ถูกสัมภาษณ์ เหมาะกับงานวิจัยนี้เพราะดำเนินการได้ง่าย สมาชิกในกลุ่มแม่บ้านค่อนข้างมีเวลาว่างทำให้สามารถซักเอารายละเอียดได้ไม่จำกัด และสามารถสัมภาษณ์ซ้ำได้เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง (ชาย โพธิ์สิตา,

2558) โดยผู้วิจัยได้ทำการบันทึกถ้อยคำสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection) ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) โดยสังเกตการณ์สภาพแวดล้อม (Setting) และการทำงาน (Acting) ของสมาชิกในกลุ่มแม่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล (Narrative inquiry) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนนั้น จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มแม่บ้านชื่อกรรณา กรรมการชื่อธิดาและศศิตา สมาชิกกลุ่มแม่บ้านชื่อศิริพรและวันดี พบว่าความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย 1) ความสามัคคีและความมีน้ำใจต่อเพื่อนสมาชิก 2) มีความเป็นประชาธิปไตยในการเสนอความคิดเห็น 3) ความต้องการของสมาชิก ที่ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาชุมชนและต้องการขยายกลุ่ม และ 4) การเข้ามาร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจ เนื่องจากการมาทำงานที่กลุ่มไม่มีเงินเดือนให้ทุกคนในขณะนี้ รายได้ที่ได้มาจะถูกแบ่งออกเป็นสามส่วน 1) เป็นเงินปันผลให้สมาชิก 2) เป็นค่าดูแลรักษาสมาชิกที่เกิดอุบัติเหตุหรือเสียชีวิต 3) เป็นทุนการศึกษาให้เด็กที่เรียนดีแต่ด้อยโอกาสในชุมชน โดยคุณกรรณาบอกเพิ่มเติมว่า “ก่อนเข้ามาทำในส่วนตรงนี้ได้ไปช่วยแจกของของผู้ประสบภัยน้ำท่วมที่เดือนร้อน เวลาแจกของชาวบ้านมักจะถามว่ามีอะไรให้ทำไหม มีงานอะไรให้ทำหรือเปล่า เพราะขาดรายได้ จึงตัดสินใจเข้ามาทำในส่วนตรงนี้นั้น เพื่อต้องการพัฒนาสตรีในชุมชนให้มีความเข้มแข็งมีรายได้”

บุคคลภายในกลุ่มที่มีบทบาททำให้กลุ่มประสบความสำเร็จซึ่งจากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มแม่บ้านชื่อกรรณาพบว่ากลุ่มแม่บ้านมีสมาชิกประมาณ 300 คน ภายในกลุ่มจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มอาชีพย่อยๆ ที่สมาชิกสามารถเลือกเข้าร่วมได้ และจากการสังเกตการทำงานของกลุ่มย่อยนี้จะถูกดูแล โดยกรรมการ โดยจะเป็นผู้ที่มีคนรู้จักเป็นจำนวนมาก ซึ่งกรรมการไม่ได้มีแค่หน้าที่ดูแลสมาชิกภายในกลุ่มย่อยเท่านั้น กรรมการต้องเป็นผู้หาสมาชิกที่สนใจมาร่วมในกลุ่มเพิ่มเติม ถ้าในกลุ่มย่อยมีสมาชิกจำนวนน้อยกรรมการต้องเข้าร่วมทำงานกับกลุ่มอื่นๆ ผู้ที่ส่งงานกรรมการและคอยดูแลกรรมการคือหัวหน้ากลุ่มแม่บ้านซึ่งมีหน้าที่เซ็นเอกสารและอนุมัติงบต่างๆ

ในเรื่องของการจัดประชุมเพื่อดำเนินงาน โดยปกติแล้วกลุ่มแม่บ้านจะมีการประชุมใหญ่ 2 ครั้ง เพื่อรวบรวมเงินเข้ากองทุนและเป็นการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มแม่บ้านชื่อกรรณาพบว่า ปัญหาสำคัญในขณะนี้คือการกระจายข่าวให้กับบุคคลภายนอกยังไม่ได้รับความสนใจมากนักเนื่องจากจำนวนเงินตอบแทนและเงินปันผลที่ได้ไม่น้อย

ซึ่งกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนมีความต้องการที่จะเพิ่มสมาชิกกลุ่ม จึงต้องพัฒนาคุณภาพการทำงานของกลุ่มให้บุคคลภายนอกเห็น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเทศบาลบางเลนนั้นเกิดจากความ ต้องการ เป็นความต้องการที่จะพัฒนาชุมชน โดยเสริมสร้างสตรีในชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามัคคีกัน รวมถึงหัวหน้ากลุ่ม และกรรมการที่เข้ามาทำงานนี้โดยไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการแสวงหาของ McClelland ในหัวข้อความต้องการความผูกพัน (Need for affiliation: NAFF) โดยสมาชิกที่เข้ามาทำในตอนนี้ยังได้รับผลตอบแทนน้อย ที่ยังอยู่ได้ เพราะสมาชิกทุกคนมีความเสียสละต่อส่วนร่วมเกิดเป็นความสัมพันธ์เหนียวแน่นที่เกิดภายในกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และนโยบายของกลุ่มเป็นอย่างดี และไม่มี ความขัดแย้งกัน โดยมีกรรมการเป็นตัวกลางสำคัญในการเชื่อมความสัมพันธ์ของสมาชิกของกลุ่มย่อยซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของหัวหน้าของกลุ่ม อีกทั้งยังมีการจัดประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยยึดหลักประชาธิปไตย เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นไปตามหลักแนวคิดของความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

บรรณานุกรม

- อาภรณ์ จันทร์สว่าง. (2525). การพัฒนากลุ่มบุคคลและชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย. (2538). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรี. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). สืบค้นจาก: http://nkpathom.old.nso.go.th/nso/project/search/result_by_department.jsp.
- เทศบาลบางเลน.(2558). สืบค้นจาก: <http://www.nmt.or.th/nakhonpathom/banglen/Lists/List61/AllItems.aspx>.
- OTOP. (2558). สืบค้นจาก: <http://muangphichit.cdd.go.th/a03.html>.
- ปทุมทริกา สุคนธสิงห์.(2557). การพัฒนาศักยภาพทางการตลาด ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ : กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพตัดเย็บบ้านน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

นายสำเภา สมบูรณ์. (2555). การศึกษาแนวทางการจัดการส่งเสริมความร่วมมือภายในองค์กร
กรณีศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 8. กรุงเทพฯ:สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากร
ทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.

สุภาพร สารพันธ์. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จแบบยั่งยืนของกลุ่มอาชีพสตรี กรณีศึกษา
กลุ่มสตรี อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะ
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ชาย โพธิ์สีดา. (2558). การสัมภาษณ์เชิงลึก. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล